

Motion till riksdagen 2021/22:3877

av **Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)**

Jakt och viltvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för angrepp på jägare som bedriver eftersöksjakt på polisens uppdrag och skyddsjakt med stöd av myndighetsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisen måste ta brott mot jägare på stort allvar, då dessa utgör extremistiskt politiskt våld, och upprätta en särskild grupp hos polisen som arbetar med djurrättsrelaterade brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en särskild grupp hos polisen som arbetar med djurrättsrelaterade brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att viltförvaltningen ska decentraliseras och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdatering av bilagorna till EU:s art- och habitatdirektiv och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddsjakt på rovdjur ska kunna genomföras snabbt och effektivt när tamdjur och hundar hotas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i den svenska implementeringen av Århuskonventionen skilja mellan allmänhet och direkt berörd allmänhet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera Viltskadecenters riktlinjer för skyddsjakt utifrån nuvarande vargstams utbredning och överensstämmelsen med skälen för skyddsjakt i jaktkungörelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över länsstyrelsernas roll när det gäller att ta initiativ till skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beviljande av skyddsjakt inom renskötselområdet ska ske med särskild hänsyn till rennäringen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ersättningen för rovdjursdödade tamdjur och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyddsjakt bör beviljas direkt efter första angreppet när en hund har skadats eller dödat av en varg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja genomförandet av skyddsjakt genom användning av annars otillåtna hjälpmedel enligt vad som framläggs i motionen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gemensamma skandinaviska vargstammen inte bör överstiga 230 individer, där Sverige tar ansvar för 170 djur, och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att licensjakten på björn bör utökas och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka licensjakten på varg i vissa områden och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvärdering av hur rovdjursförvaltningen tillämpas praktiskt utifrån fattade riksdagsbeslut och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör söka undantag från förbudet mot handel med sälprodukter och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för jakt på säl, skarv, gäss, svanar och tranor bör ses över i syfte att utöka jakten på dessa arter och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samarbete och förvaltning av den skandinaviska vargstammen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en kontrollstation för utvärdering två år efter förändringarna kring reglerna för utfodring av vilt och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regleringarna av utfodring bör begränsas till klövvilt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ta fram nationella riktlinjer till stöd för länsstyrelserna i arbetet med regleringen av utfodring av vilt och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera den nationella förvaltningsplanen i relation till de skador som dovhjort orsakar där den förekommer i hög koncentration och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta drönare vid vildsvinsjakt och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på att vildsvinskött ska passera en vilthanteringsanläggning och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jägare ska kunna sälja viltkött skattefritt för ett belopp på upp till 45 000 kronor per år och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för utbildning av jägare och jakthundar och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en vapenägare som byter in ett vapen borde kunna köpa ett nytt av samma typ utan att en ny provning görs och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att licensprovning för vapen endast omfattar licenspliktiga delar och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättshjälp ska kunna ges när ett vapenlicensmål går till domstol och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s vapendirektiv inte ska överimplementeras och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på ett visst antal transaktioner per år för att vapenhandlare ska få sälja vapen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återställa balansen i viltförvaltningsdelegationernas sammansättning och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om viltförvaltningsdelegationernas beslutanderätt och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrikta arbetet med viltförvaltningsdelegationerna mot lokal förankring och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nya jakt- och viltvårdsmyndigheten också bör ges ansvar för besiktningen av civila skjutbanor såsom skjutbanor för jaktskytte och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraget till Svenska Jägareförbundet bör återställas så som det var före omorganisationen och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av vilka organisationer som ska finansieras från Viltvårdsfonden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges jägare fyller en viktig roll genom viltvården och eftersök av trafikskadat vilt. Jakt är både en viktig fritidssysselsättning, en förvaltning av naturresurser och en näringsverksamhet i form av bl.a. jaktturism. Kött från vilt är en högvärdig proteinkälla med mycket låg miljöpåverkan. Därför är det viktigt med ett regelverk som underlättar småskalig beredning och försäljning av kött.

Det är mycket oroande att jägare blir hotade och trakasserade av aktivister. Jägare som efter myndighetsbeslut bedriver skydds jakt eller genomför eftersök på polisens uppdrag utför ett viktigt samhällsuppdrag. Angrepp på jägarna som utför dessa

uppgifter bör därför betraktas som en försvårande omständighet som leder till hårdare straff. Polisen behöver ta dessa brott på allvar som den våldsamma politiska extremism det är. Det behövs ett riktat polisarbete med speciella grupper inriktade på ideologiskt motiverad brottslighet. På 1990-talet fanns en specialgrupp inom polisen som särskilt arbetade med ideologisk djurrättsmotiverad brottslighet. Därigenom kunde man få en bättre inblick i de grupper som stod för brottsligheten. Med tanke på att Centrum för våldsbejakande extremism nu också har klassat djurrättsaktivism som en egen form av extremism frikopplad från vänsterextremism bör detta leda till att brott begångna av dessa extremister tas på betydligt större allvar och att de bör anses som en försvårande omständighet vid straffmätning.

Decentralisera viltförvaltningen

Viltförvaltningen behöver decentraliseras ytterligare – från europeisk nivå till nationell nivå och från nationell nivå till regional nivå. Regelverket för skydd för värdefulla livsmiljöer och arter i EU ska anpassas efter de olika nationella förutsättningarna. Beslut om skydd av vilda djur och hotade arter är en fråga där medlemsstaterna i högre grad ska återfå beslutsmakten. Här krävs flexibilitet med hänsyn till de mycket olika naturliga förutsättningar som finns inom unionen. Djur- eller växtarter som är hotade i södra Europa kan vara talrika på ett skadligt sätt i de nordliga medlemsländerna. Licensjakt på varg, skydds jakt på skarv i skärgårdsmiljöer och jakten på säl är exempel på frågor som ska avgöras nationellt. Jakten är och ska ses som en nationell angelägenhet för att förvalta naturens resurser. Den svenska staten behöver i alla sammanhang agera för att jaktfrågorna ska hanteras på den nationella nivån, inte på EU-nivå. Förvaltningen av jakt- och fiskerättigheter ska ske med så stort lokalt och regionalt inflytande som möjligt.

Uppdatera bilagorna till art- och habitatdirektivet

Bilagorna i EU:s art- och habitatdirektiv behöver uppdateras. Det måste bli smidigare att omklassa hotstatusen för olika arter, i takt med att populationerna växer eller krymper. Naturen är föränderlig och det är orimligt att de skyddsklassningar som gjordes 1992, när EU hade 12 medlemsländer med helt annan fauna och flora än idag, har samma relevans när EU består av 27 medlemsländer. Det är viktigt att arter skyddas, men dagens situation med ett statiskt EU-direktiv som inte tar hänsyn till populationsförändringar undergräver förtroendet för miljöarbetet. Det borde vara en självklarhet att arter som ökar tas bort från listan eller nerklassas till lägre hotklass samtidigt som att arter som faktiskt behöver bättre skydd förs in på densamma. Den bristande flexibiliteten i möjligheter att flytta arter är ett rejält hot mot ekosystemet. Det kommer stadigt nya rapporter om ett stort antal djur långt ner i näringskedjan som nu har status som hotade. Dessa arter är av stor vikt för hela ekosystemet, långt större vikt än en toppredator. En stor faktor i detta är att naturbetesmarkerna minskar just på grund av närvaron av varg. Det går inte längre att bedriva sådant bete på ett försvarligt sätt. Idag krävs enhällighet i ministerrådet för att flytta en art från listan över djur som anses kräva ”noggrant skydd”. Detta har hittills aldrig gjorts.

Minska rovdjursangreppen på tama djur och hundar

Rovdjursangrepp på tamboskap och husdjur kan orsaka stor ekonomisk skada för lantbrukare och leder till stor otrygghet bland många som lever i rovdjurstäta områden. De täta rovdjursstammarna får ofta stora konsekvenser för enskilda näringsidkare, som ibland tvingas lägga ned sin verksamhet på grund av vargangrepp. Landsbygdens traditionella verksamheter far illa och många lever med den ständiga oron över var nästa varg ska dyka upp eller var nästa revir ska uppstå. Det snabbaste sättet att döda landsbygd på är att få den bofasta befolkningen att tappa sugen. Därför måste skydds jakt på rovdjur kunna genomföras snabbt och effektivt, när tamdjur hotas eller när rovdjur uppträder oskyggt. Vi vill att det ska gå att bedriva en ändamålsenlig skydds jakt kombinerat med ersättningar till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur.

När myndigheterna tar beslut om jakt på stora rovdjur överklagas detta ofta av ideella organisationer och man obstruerar därmed ärendets gång, även om det handlar om skademinimering i form av skydds jakt. Tyvärr används då Århuskonventionen på fel sätt när det inte är den direkt berörda allmänheten som hörs utan organisationer som inte alls bor och verkar inom området. Århuskonventionen lägger stor vikt vid att skilja mellan ”allmänhet” och ”direkt berörd allmänhet”. Detta måste tydligare implementeras i Sverige.

Reglerna för skydds jakt på rovdjur som angriper tamdjur behöver ses över så att det går att bedriva lantbruk inom vargrevir. Viltskadecenters riktlinjer är föråldrade och bygger på en vargstam med färre individer och mindre utbredning. Dessutom följer de inte heller jaktkungörelsens 23 paragraf där skydds jakt regleras i lag. Om Viltskadecenters riktlinjer fortsatt ska ligga till grund för beslut om skydds jakt måste de uppdateras och dessutom stämma överens med skälen för skydds jakt som anges i jaktkungörelsen. Livsmedelsstrategin blir bara tomma ord om rovdjur kan tillåtas att återkommande döda tjugovis med djur på en och samma gård. Det är inte rimligt för en företagare att bedriva sin verksamhet under sådana förutsättningar. Kristdemokraterna vill ha en livskraftig landsbygd med livsmedelsproduktion runt om i vårt land. Det ska vara möjligt med tamdjursuppfödning även inom områden med rovdjursförekomst. Då måste reglerna för skydds jakt vara anpassade efter det. Länsstyrelserna måste också bli mer alerta när det gäller att ta initiativ till skydds jakt. I detta syfte bör en översyn av förordningar och regleringsbrev genomföras.

Inom renkötselområdet ska beviljande av skydds jakt ske med särskild hänsyn till rennäringen, eftersom den är en betydelsefull del av samisk kultur. För att skydda renkötseln kan det ibland vara befogat med skydds jakt även i nationalparker. De ekonomiska ersättningarna som staten betalar ut för rovdjursdödade tamdjur behöver ses över så att en rimlig kompensation ges. Samtidigt behövs andra åtgärder för att minimera rovdjursskadorna.

Rovdjursangrepp på hundar, framför allt från varg, utgör ett stort problem idag. Hunden sägs ofta vara människans bästa vän och ses i Sverige som en familjemedlem. Det gäller såväl sällskaps- som jakthundar.

Att kunna nyttja jakthunden är helt avgörande för att vi i Sverige ska kunna nå våra avskjutningsmål för klövviltet. Dessutom är jakt med löshund ett kulturarv värt att bevara i sig. Därför är angrepp på hund från varg sannolikt den skada som leder till mest negativ attityd till vargen. Arbetet med att klassa löshundsjakten som ett immateriellt kulturarv har nu också gått in i nästa fas. Under 2019 lämnades det in ett förslag till Institutet för språk och folkminnen om att löshundsjakten ska finnas med på listan ”Levande traditioner”, en förteckning över immateriella kulturarv i Sverige. Att finnas

med där är ett krav för att kunna ansöka om att komma med på Unescos världsarvslista, vilket är nästa steg i det pågående arbetet. Detta i sig pekar på att löshundsjakten är en oerhört viktig del för stora delar av vårt land. Mot den bakgrunden borde det vara en självklarhet att skydds jakt bör medges direkt efter första angreppet när hund skadats eller dödats av varg.

I och med ett vargangrepp upphör i stort sett jakten med löshund inom området och det går därför inte att ta bort den eller de skadegörande individerna eftersom det idag krävs upprepade angrepp. Det är inte rimligt att skyddsjägare står helt utan ersättning. Idag beror det på i vilket län jakten sker om jägaren ska få någon ersättning för skyddsjakten och hur stor ersättningen i så fall blir. Kristdemokraterna föreslår att reglerna ändras så att skyddsjägarens ersättning inte blir beroende av i vilket län det jagade djuret fålls.

När berörd myndighet har beviljat skydds jakt på rovdjur, oavsett art, är det angeläget, ur flera synvinklar, att de djur som ligger bakom skadorna snarast kan avlivas. Då handlar det inte om jakt i egentlig mening utan skademinimering genom att avliva det eller de djur som utför skadorna.

För att kunna genomföra detta bör fler hjälpmedel kunna tillåtas för att få till stånd ett snabbt avslut. Tyvärr finns det idag både begränsningar och otydligheter i lagstiftningen när det gäller flera tekniska hjälpmedel som bör kunna användas vid skydds jakt på rovdjur.

Regelverket för viltkameror har lättats upp, men vid beslutad skydds jakt bör de kunna lättas upp ännu mer för att både minska bördan för den eller de som drabbats och underlätta för de jägare som har fått uppdraget.

Man kan idag med hjälp av bilder från en viltkamera konstatera att djuren finns i bevakat område, men man får inte agera på den information som kamerorna ger. Riksdagen bör därför snarast besluta om att förtydliga lagstiftningen så att man tillåts agera direkt på bilder från en viltkamera. Detta bör även innefatta tillåtelse att använda motorfordon för att snabbt ta sig ut till området där djuren finns.

Som tidigare nämnts är skydds jakt till för att förhindra pågående eller nära förestående skada. Därför borde det inte vara av vikt vilken genetik eller flocktillhörighet ett djur har. Detta särskilt som vi idag uppfyller de krav på migration som Naturvårdsverket har ställt.

Utöka jakten på vissa arter

I vissa regioner behöver vargstammen minskas genom licensjakt, något som också tillerkänts av riksdagen under riksdagsåret 2019/20 men som inte hörsammats av regeringen. Besluten om antalet som ska skjutas vid licensjakt ska anpassas till de demokratiskt beslutade mål för rovdjursstammarna som har tagits av Sveriges riksdag. Hänsyn bör också tas till hur rovdjursförekomsten påverkar människors trygghet och livskvalitet samt älgstammens storlek. Inga av våra svenska rovdjursarter är i dagsläget utrotningshotade. Regleringsbreven till Naturvårdsverket behöver dessutom bli tydligare och bygga på de demokratiskt fattade beslut vi har kring rovdjursförvaltningen. En fortsatt riktad och selektiv jakt på varg kan genomföras utan att påverka vargens gynnsamma bevarandestatus. Ett tillkännagivande har gjorts av riksdagen för detta; regeringen har dock inte effektuerat beslutet.

För att rovdjurspolitiken ska få acceptans måste det säkerställas att myndigheterna hanterar rovdjursbesluten enligt riksdagens intentioner och internationella konventioner

med syftet att man ska bevara livskraftiga stammar i kombination med att ta hänsyn till socioekonomiska behov och de krav som direktivet ställer kring socioekonomi. En rovdjurspolitik som kan accepteras av de som lever och verkar inom vargrevir är en förutsättning för att vi ska kunna ha en levande landsbygd. Dessutom motverkas också illegal jakt genom att de människor som drabbas av vargen blir lyssnade till och tagna på allvar. Den gemensamma skandinaviska vargstammen bör således inte överstiga 210 individer där Sverige tar ansvar för 170 djur. Detta antal ligger på över dubbel ”minsta livskraftig population” (MVP) och följer såväl art- och habitatdirektivet som Bernkonventionen. Enligt Skandulvs vetenskapliga rapport kring den skandinaviska vargstammen ligger dess MVP (minsta livskraftiga bestånd) på 100 individer. Vi har idag minst 395 individer i Sverige och ca 100 i Norge. Det innebär att vi ligger långt över den vetenskapliga siffran för hela Skandinavien. Gynnsam bevarandestatus (GYBS), som också används som begrepp, är inte vetenskapligt framtaget utan bygger på enskilda forskares åsikter och på politiska ställningstaganden. Det tidigare riksdagsbeslutet om ett golv i vargpopulationen på 170–270 djur har misstolkats av många och lett till en ökad misstro mot rovdjursförvaltningen då vi i dagsläget svävar högt över golvet, men ändå medges inte licensjakt på varg. En GYBS på 170 vargar i Sverige ger en stam i Skandinavien på närmare 270 djur, vilket är nästan tre gånger MVP. Även denna siffra är hög då redan en sådan GYBS med råge överstiger den vetenskapliga siffran 100 vargar för Skandinavien. Art- och habitatdirektivets första (av tre) krav för GYBS är att man – genom en sårbarhetsanalys – ska fastställa en livskraftig stam; detta speglas av MVP. Förtroendet för gällande politik urholkas när förvaltningen ständigt ändras. Exempelvis har Sverige en GYBS på 1 400 för björn, och i dag har vi upp mot 3 000 björnar. I många områden ställer björnen till stora skador, och trots det hålls jakten på en så låg nivå att björnstammen idag uppgår till sin dubbla GYBS. Samtidigt som skyddsjakten på våren är omfattande. Därför måste björnstammen sänkas ytterligare.

Det faktum att samtliga forskare och den samlade vetenskapen pekar på att Sverige har gemensamma rovdjursstammar med Norge men att vi – utifrån ett förvaltningsperspektiv – ändå behandlar dem som olika nationella stammar, skapar svårigheter. Många av vargreviren korsar riksgränsen, och reviren ”delas” då mellan länderna, något som negativt påverkar underlaget för licensjakt i båda länderna. Halva vargar på bägge sidor om gränsen ger ett korrekt tal för Skandinavien men begränsar samtidigt möjligheterna till jakt, då halva vargar reducerar båda ländernas förvaltningsutrymme. Gränsrevir med föryngring räknas med en faktor 10 för att beräkna antalet. Denna faktor är till för att fånga upp även de vargar som inte finns i föryngrande revir. Med andra ord delas t.o.m. vargar som inte ens finns i gränsreviren.

För att rovdjurspolitiken ska nå en bred förankring såväl på landsbygden som i gällande direktiv och konventioner, bör den rovdjurspolitik som idag tillämpas utredas. Eventuella felaktigheter i tidigare beslut och/eller nuvarande tillämpning av dessa kan då rättas till. Vidare bör möjligheterna till och förutsättningarna för en genomgripande samförvaltning med Norge undersökas. Vargstammen behöver minskas genom licensjakt.

Jakten på säl behöver utökas. Beståndet av gråsäl är nu uppe i omkring 50 000 djur och växer med 5–7 procent årligen. Totalt finns över 110 000 sälar längs Sveriges kust. De stora sälstammarna hotar fisket, dels genom konkurrens om fångsten, dels genom att täta sälpopulationer ökar spridningen av sjukdomar till fisk, däribland torsk. Jaktkvoterna måste därför höjas för att pressa ned populationsstorleken. En mycket viktig del av

jakten är att ta tillvara det fällda bytet. Idag är det inte tillåtet att bedriva handel med sälprodukter. Ett tillkännagivande från riksdagen i detta är gjort. Regeringen har dock inte vidtagit någon åtgärd. Detta förbud bör Sverige snarast söka undantag från, inte minst ur ett etiskt perspektiv. På längre sikt bör regeringen agera för ett slopat sälhandelsförbud. Jakten på skarv måste intensifieras, inte minst mot bakgrund av att skarven fångar stora mängder ål, som är en starkt hotad fisk i dagsläget. Gässen innebär ett växande problem i takt med klimatförändringen som medför att många kanadagäss stannar i landet under vintern. Även tranornas skador på odlingar har ökat. Reglerna för jakt på säl, skarv, gäss, svanar och tranor bör ses över i syfte att utöka jakten på dessa arter så att stammarna kan hållas på en balanserad nivå. Det finns således ett behov av att utöka jakten på fler arter.

Samarbete och förvaltning av den skandinaviska vargstammen

Enligt Bernkonventionen (konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga livsmiljöer) ska länder med gränsöverskridande populationer samarbeta kring förvaltningen av dessa. I Sverige och Norge finns en gränsöverskridande vargpopulation. Det vore därför naturligt för de båda länderna att samarbeta kring förvaltningen av denna population.

Vargstammen i Skandinavien har med god marginal passerat den biologiska gränsen för långsiktig överlevnad. Tyvärr har politiken inte hängt med denna utveckling i förvaltningen av vargen. Ett grundläggande problem är att vargstammen behandlas som en nationell angelägenhet snarare än som en gemensam skandinavisk vargstam. Forskningsorganisationer som Skandulv och det svensk-norska projektet Grensevilt har påtalat att det finns ett stort behov av att öka samarbetet kring förvaltningen av vargstammen.

Under lång tid har Norge efterlyst ett ökat samarbete kring den skandinaviska vargstammen, men den svenska regeringen har inte varit villig att tillmötesgå denna förfrågan. Riksgränsen utgör naturligtvis enbart en öppen yta för vargen. Men länderna låter Riksgränsen utgöra en strikt förvaltningsgräns som inte speglar vargens gränsöverskridande rörelsemönster. I realiteten fortsätter man att skilja på svenska respektive norska vargar trots att djur, som bekant, saknar nationalitet. Om vargstammen istället behandlades som en gemensam skandinavisk vargstam skulle det totala antalet vargar också kunna vara väsentligt mindre än idag. Därmed skulle också konfliktnivån avsevärt dämpas och de som är drabbade skulle också få en större acceptans för vargen.

Hejda vildsvinen

De stora vildsvinsstammarna skapar stora problem på många håll. Bönderna får betala det högsta priset då vildsvinen bökar upp åkrar och vallodlingar med stora skador till följd. Vildsvinen står också för ett stort antal viltolyckor i trafiken. 2019 registrerades 7 692 påkörningar av vildsvin. Endast rådjuren är upphov till fler trafikolyckor. Därutöver har många villaägare fått sina gräsmattor uppbökade.

Stödutfodring betraktas som en av de bidragande faktorerna till vildsvinsstammens ökning. Vildsvin orsakar stora skador, men omfattningen av skadorna och kunskapen om vildsvinsstammens inverkan på förutsättningarna för gröna näringar att verka är dåligt kartlagda. Kristdemokraterna avsätter därför 15 miljoner kronor årligen under UO 1 anslag 5:1 för länsstyrelserna att inventera vildsvinsskador, följa upp lokal

avskjutning och utbildning av jägare och jakthundar. Kristdemokraterna avsätter också 10 miljoner kronor årligen till Naturvårdsverket för att utveckla inventeringsmetoder för vildsvinsskador, i enlighet med deras nationella förvaltningsplan för vildsvin.

Ohämmad stödutfodring betraktas som en av de bidragande faktorerna till vildsvinstammens ökning. Under 2021 presenterade regeringen en proposition (2020/21:183) där länsstyrelsen föreslås kunna besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. De här besluten ska gälla för ett visst begränsat område och tid. Kristdemokraterna anser att det framför allt är felaktig och överdriven utfodring av klövvilt som bör regleras. Partiet godtog propositionen men anser att en kontrollstation bör upprättas två år efter förslagets ikraftträdande. Kontrollstationen kan då ta fasta på publicerad forskning vars slutsatser fortfarande inväntas och dra lärdomar av erfarenheter som gjorts till följd av lagändringarna. Tyvärr innefattar de nya reglerna om förbud mot utfodring samtliga viltarter vilket riskerar att gå ut över vinterutfodring av till exempel älg och rådjur. Det går utan problem att hindra klövvilt från att få tillgång till utfodringsplatser som andra arter kan tillgå. Regleringarna bör vara begränsade till klövvilt. För att stödja och vägleda länsstyrelsernas arbete bör också nationella riktlinjer tas fram av Naturvårdsverket som anger vad man får utfodra med och med vilka metoder detta får göras.

Med hänvisning till smittorisker som kan göra sig gällande i anslutning till utfodring och åtel finns också anledning att utöver länsstyrelsen även ge Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) möjlighet att reglera utfodringen av vilt. SVA bör också kunna vidta andra nödvändiga åtgärder rörande viltet, i syfte att förhindra att smitta sprids mellan djur eller från djur till människa.

I sammanhanget ska tilläggas att det utöver vildsvin även förekommer övrigt klövvilt, i synnerhet dovhjort, som i delar av Sverige förökat sig explosionsartat med stora skador som följd. Ansökningar om skydds jakt har ökat kraftigt. Under 2019 behandlade Länsstyrelsen i Södermanland omkring 45 ansökningar om skydds jakt på dovhjort. 2020 var siffran nära den dubbla och allt tyder på att ökningen fortsätter i år. Det är angeläget att den nationella förvaltningsplanen för dovhjort uppdateras i relation till de stora skador som arten kan medföra för jordbruk i områden där den förekommer i hög koncentration.

Vildsvinspopulationen måste begränsas genom ökad jakt. Drönare med kameror skulle kunna bli ett effektivt hjälpmedel i jakten. Emellertid är detta idag förbjudet. Vi föreslår att jaktförordningen ändras så att det blir tillåtet att använda drönare vid vildsvinsjakt.

Jakten på vildsvin begränsas av att det är svårt att sälja köttet. Idag krävs att vildsvinskött tas om hand av en vilthanteringsanläggning om det ska kunna säljas. Sådana är för få och de tar en stor del av eventuell förtjänst. Kristdemokraterna anser att jägarna lättare ska kunna sälja vildsvinsköttet. Det finns idag möjligheter för jägare att sälja kött från annat klövvilt direkt till konsumenter eller en lokal butik eller restaurang. Kravet på att vildsvinsköttet ska gå via en vilthanteringsanläggning bör slopas. Det ska alltid vara krav på att köttet ska genomgå trikintest och att det ska vara tydligt spårbart varifrån viltet kommer.

Vi föreslår också att jägare ska kunna sälja viltkött för ett belopp upp till 45 000 kronor per år skattefritt, motsvarande fribeloppet för uthyrning av privatbostad. Regeringen bör snarast återkomma med förslag om hur detta ska ske på ett enkelt sätt för olika jägare, vare sig de bedriver jakt som hobby eller som näringsverksamhet.

Regeringen har gett Livsmedelsverket i uppdrag att utreda om vildsvinsköttets väg från jägare till konsument kan förenklas, utan att riskera livsmedelssäkerheten. I september 2019 presenterade Livsmedelsverket ett remissförslag¹, som i stora drag går i rätt riktning. De förslag som regeringen kom att framlägga inbegriper att jägare efter en kort kompletterande utbildning och kontroll av köttets trikinfrihet ska kunna sälja kött av upp till 10 vuxna vildsvin per år till privatpersoner i hela landet. Utredningens slutsatser måste ses som steg framåt. Livsmedelsverkets utredning går dock inte tillräckligt långt i alla avseenden. Förslaget saknar ett tydligt incitament för jägare att sälja direkt till konsumenter eftersom de då inte omfattas av den premie som föreslås för den som lämnar in vildsvin till vilthanteringsanläggningar.

Förenkla reglerna för vapenhantering

Reglerna kring vapenhanteringen behöver förenklas. Hanteringen av vapenlicenser bör flyttas från polisen till en ny myndighet för jakt och viltvård. Vi föreslår också att tidsbegränsningen av vapenlicenser tas bort. Den fyller inte någon funktion eftersom automatiska slagningar mot straff- och misstankeregister görs dagligen. Riksdagen har gett ett tillkännagivande² om detta till regeringen och vi förutsätter att detta genomförs. En jägare eller skytt med licens som byter in ett vapen borde kunna köpa en nytt av samma typ direkt utan att en ny prövning görs. Licenskravet på ljuddämpare bör avskaffas eftersom det idag är en ren formalitet; riksdagen har framfört ett tillkännagivande till regeringen i frågan. Vi föreslår också att begränsningarna på antalet vapen som idag finns ses över. Även om detta har riksdagen gjort ett tillkännagivande. En jägare med sju vapen är lika ofarlig som en med fem. Det förekommer inte heller något nämnvärt läckage av lagliga vapen till brottslig verksamhet.³

Reglerna för när licens ska beviljas behöver också förtydligas. Det förekommer exempelvis idag att jägare nekas vapen med ”för bra precision” eller som har ”för hög vikt”. Detta beror på att det finns tolkningsutrymme kring lagens bestämmelser. Därför bör lagen förtydligas så att myndighetens utrymme att neka licens på vaga grunder undanröjs. Licensprövning ska endast omfatta licenspliktiga delar. Detsamma gäller reglerna för förvaring av vapen där Polismyndighetens allmänna råd om förvaring på mantalsskrivningsadressen felaktigt och olämpligt tillämpas som en föreskrift. Rätts säkerheten i myndighetshanteringen av licenser bör stärkas. När ett vapenlicensmål går till domstol bör rättshjälp kunna ges.

Nej till överimplementering av EU:s vapendirektiv

Regeringen försöker överimplementera EU:s vapendirektiv genom att införa bestämmelser som inte krävs i direktivet. Det är beklagligt att regeringen har denna negativa attityd till Sveriges jägare trots att det inte förekommer något nämnvärt läckage av lagliga vapen till brottslig verksamhet. Kristdemokraterna motsätter sig förändringar som innebär att laglydiga medborgares innehav av jaktvapen ska försvåras. Vapendirektivet är redan som det är i hårdaste laget och riktar fokus mot lagliga vapenägare snarare än mot kriminellas innehav av illegala vapen. Men motivet till att direktivet kom till var att komma åt terrorism och organiserad brottslighet. Dessa använder ytterst

¹ Avsättning av svenskt vildsvinskött – remiss, dnr 2018/02334 2019-09-24.

² Riksdagens protokoll 2018/19:108.

³ Se exempelvis E Lakomaa (2013), Stockholms Handelshögskola.

sällan jaktvapen. Kristdemokraterna röstade därför emot införandet av vapendirektivet när frågan behandlades i Europaparlamentet.

Erkänn EU:s vapenpass fullt ut

Enligt EU:s vapendirektiv ska ett europeiskt vapenpass på begäran utfärdas av en medlemsstats myndighet till en person som legalt förvärvar och använder skjutvapen. Ett vapenpass medför i sig ingen rätt att föra ett vapen mellan medlemsstater utan fungerar som ett bevis på att den person som anges i passet har rätt att inneha vapnet i sitt hemland. Det strider mot vapendirektivet att vid sidan av bestämmelserna om vapenpass kräva nationellt införseltillstånd. Vid implementeringen av vapendirektivet 1996 valde Sverige ändå att behålla kravet på införseltillstånd, bland annat mot bakgrund av att det finns medlemsstater som inte uppnår samma höga skyddsnivå i sin lagstiftning som Sverige vad gäller exempelvis kontroll och tillståndskrav för innehav av skjutvapen. Införseltillstånd krävs dock inte för jägare från Norge, Danmark eller Finland. Handläggningstiderna för att få ett införseltillstånd för sitt jaktvapen är ofta långa och processen är dyr, vilket gör det mycket svårt att planera jakt i Sverige för den som tar med sig eget vapen. Riksdagen beslöt i juni 2019 att tillkännage för regeringen som sin mening att regeringen bör ta initiativ till en översyn av reglerna om europeiskt skjutvapenpass och reglerna om införseltillstånd.⁴ Vi förutsätter att detta snarast genomförs.

Bevara mindre jaktaffärer

De senaste 20 åren har hundratals vapenhandlare tvingats stänga, ofta till följd av Polismyndighetens krav på att verksamheten måste ha ett visst antal transaktioner per år för att få sälja vapen. Utan möjlighet att sälja vapen uteblir också försäljningen av andra varor. Småföretagande inom jakthandel bör i stället uppmuntras eftersom det skapar arbetstillfällen. Att jakt- och vapenhandeln slås ut är något som främst drabbar landsbygden.

Inrätta en jakt- och viltvårdsmyndighet

Ett problem i dagens viltförvaltning är att frågorna hanteras av olika myndigheter, bland annat Naturvårdsverket, länsstyrelserna och polisen. Kristdemokraterna, liksom en majoritet i riksdagen, har föreslagit att en ny myndighet bildas som kan ta ett samlat ansvar för jakt- och viltvårdsfrågorna. Riksdagen har vid upprepade tillfällen gjort tillkännagivanden till regeringen om att en sådan myndighet ska bildas, men ingenting har hänt. Kristdemokraterna föreslår återigen att en jakt- och viltvårdsmyndighet bildas. Det är anmärkningsvärt att regeringen trotsat riksdagens beslut i frågan.

Denna myndighet bör också överta ansvaret från Polismyndigheten när det gäller besiktning av civila skjutbanor såsom skjutbanor för jaktskytte. Det är tydligt att polisen inte hinner med sina uppdrag på ett tillfredsställande sätt, och därmed skulle polisen frigöras från uppgifter som andra myndigheter kan sköta.

⁴ Riksdagens protokoll 2018/19:108.

Återställ balansen i viltförvaltningsdelegationerna

För några år sedan ändrade den rödgröna regeringen sammansättningen i viltförvaltningsdelegationerna vid landets länsstyrelser. Därigenom fick miljö- och naturvårdsintresset ett oproportionerligt inflytande i förhållande till jaktintresset. Balansen i viltförvaltningsdelegationernas sammansättning bör återställas.

Viltförvaltningsdelegationerna är en viktig del i en decentraliserad och regionaliserad viltförvaltning. Därmed måste de ha beslutanderätt och tydligt mandat i frågor de har att hantera. Vi ser idag hur ansvarig länsstyrelse ibland överprövar delegationernas beslut som om delegationen vore en fristående myndighet och inte en del av länsstyrelsen själv. Detta urholkar deras legitimitet och vilja att jobba.

Det bör dessutom ske en översyn av hur viltförvaltningsdelegationerna har fungerat för att vi ska kunna utveckla och förstärka deras roll i den decentraliserade och regionala viltförvaltningen. I uppstarten med viltförvaltningsdelegationerna var den lokala förankringen en viktig och bärande del. Tyvärr har detta ändrat sig radikalt till att bli de stora aktörernas arena för att via policydokument, målsättningar och visioner driva igenom de egna målen ända ner på lokal nivå. Syftet med ett nytt älgjaktssystem var från början att få parterna att mötas utifrån lokala förutsättningar med olika förankring. Detta har nu frångåtts, vilket inte var intentionen. Därför bör man nu återgå till det som var grundtanken med viltförvaltningsdelegationernas införande.

Återställ Jägareförbundets uppdrag

Under 2020 gjorde regeringen en stor omorganisering av det s.k. allmänna uppdraget. Detta ledde till stora protester från flera olika håll då ett väl fungerande viltvårdssystem slogs sönder. Kristdemokraterna anser att uppdraget till Svenska Jägareförbundet ska återställas så att de fortsatt får ha uppdraget att leda och organisera delar av jakten och viltvården. Det är dock viktigt att det fattas beslut om finansiering för tre år i taget som vi tidigare har motionerat om. Detta för att ge en större långsiktighet och trygghet i organisationen och dess arbete. Viltvårdsfonden ska inte finansiera jaktfientliga organisationer.

Från Viltvårdsfonden kan i dagsläget även vissa organisationer som motarbetar jakt få bidrag. Detta bör stoppas. Det är inte rimligt att jägare ska tvingas finansiera en verksamhet som motarbetar deras intresse. Därför ska endast jägarnas egna organisationer kunna motta medel ur Viltvårdsfonden.

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Larry Söder (KD)